

Wpływ brzozy brodawkowatej (*Betula pendula* L.) na wzrost i pokrój dębu bezszypułkowego (*Quercus petraea* Liebl.) w fazie uprawy

Streszczenie

Celem pracy było określenie wpływu różnego sposobu wykonania czyszczenia wczesnego w fazie późnej uprawy na wzrost i stabilność dębu bezszypułkowego oraz na zdolność regeneracyjną brzozy. Zadaniem zabiegu pielęgnacyjnego było ograniczenie konkurencji gatunków domieszkowych (głównie brzozy) w standardowej uprawie.

Badania prowadzono w 11-letniej uprawie dębowej na terenie Nadleśnictwa Kolumna na dwóch stałych powierzchniach doświadczalnych. Pierwsza powierzchnia obejmowała typowe doświadczenie pielęgnacyjne z czterema wariantami czyszczeń wczesnych i kontrolą, w trzech powtórzeniach. Wariantami doświadczenia były:

- W1. wycięcie gatunków domieszkowych w co drugim rzędzie w terminie wiosennym;
- W2. wycięcie gatunków domieszkowych na całej powierzchni w terminie wiosennym;
- W3 i W4. łamanie i cięcie drzew na wysokości 0,8-1,0 m w terminie wiosennym (W3) i późnoletnim (W4).

Drugie doświadczenie polegało na uwalnianiu wybranych dębów od konkurencji brzozy i innych gatunków domieszkowych. Zastosowano 3 warianty doświadczenia:

- J0: wariant kontrolny – bez zabiegu pielęgnacyjnego;
- J1: usunięcie drzew domieszkowych w promieniu 1 metra od dębu;
- J2: usunięcie drzew domieszkowych w promieniu 2 metrów od dębu.

W każdym wariantcie było od 40 do 57 drzew obserwacyjnych.

Wyniki badań wykazały, że sposób oraz termin wykonania zabiegu pielęgnacyjnego ma istotny wpływ na wzrost i pokrój dębów. Najlepszy wzrost dębu stwierdzono w wariantach W2 i W4. Ma to ścisły związek z regeneracją brzozy po zabiegu. Brak zabiegu pielęgnacyjnego (wariant kontrolny) powodował zahamowanie przyrostu dębów w pierwszej kolejności na grubość, a następnie na wysokość.

Zdolność regeneracyjna brzozy była najmniejsza przy jej wycinaniu przy gruncie (wariant W2), natomiast największa przy cięciu i łamaniu na wysokości ok. 1 m w terminie wiosennym (W3). Wyraźnie mniejszą zdolność regeneracyjną brzozy odnotowano przy zabiegu w terminie późnoletnim (W4). Nie potwierdzono większej skuteczności łamania nad przycinaniem brzozy.

W przypadku indywidualnego pielęgnowania dębów na etapie przejścia z fazy uprawy do młodnika wskazane jest usunięcie konkurencyjnych brzoź i innych domieszek w promieniu 2 m wokół dębu.

Optymalną metodą prowadzenia upraw dębowych jest cięcie brzozy i innych gatunków domieszkowych na wysokości ok. 1 m w terminie późnoletnim.

Słowa kluczowe: dąb bezszypułkowy, hodowla lasu, pielęgnowanie, konkurencja, gatunki domieszkowe